

2. *Нападовська Л. В.* Управлінський облік: [підручник] / Л.В. Нападовська. — К.: Книга, 2005. — 525 с.

3. *Попов С. А.* Стратегическое управление: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации» Модуль 4. / Попов С.А. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 304 с.

Мельник Н. Г., канд. екон. наук, доцент
кафедри обліку в бюджетній і соціальній сфері,
Михайлишин Н. П., канд. екон. наук, доцент
кафедри аудиту, ревізії і контролінгу,
Тернопільський національний
економічний університет

ОЦІНКА СУЧАСНОГО РІВНЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МСФЗ У СВІТІ

Проблема стандартизації обліку і звітності у світових масштабах виникла кілька десятиліть тому та суттєво поглибилася у зв'язку з розвитком міжнародної торгівлі, інтернаціоналізацією бізнесу та капіталу, глобалізацією світової економіки.

У 1973 році через угоду, підписану професійними бухгалтерськими організаціями з Австралії, Канади, Франції, Німеччини, Японії, Мексики, Нідерландів, Великобританії та США, було створено Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО), який у 2002 році перейменовано в Раду з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО). Головною метою РМСБО є розробка єдиної системи високоякісних, зрозумілих і глобальних стандартів, забезпечення їх поширення, суворого дотримання та конвергенції з національними стандартами обліку з метою сприяння прийняттю обґрунтованих економічних рішень користувачами фінансової звітності. Тобто більше ніж 25 років РМСБО займається стандартизацією обліку у світових масштабах. Результативністю такої діяльності є рівень впровадження МСФЗ у світі.

Реально оцінити розповсюдженість МСФЗ досить складно, адже інформація, яка офіційно оприлюднюється окремими країнами, є досить суперечливою. Це стосується термінології, формулювань, специфіки правового регулювання, мовних особливостей, строків та порядку переходу на міжнародні стандарти. Наприклад, окремі країни, які використовують національні стан-

дарту обліку (НСБО), заявляють, що їхні НСБО «базуються на», «схожі з» або навіть «приведені у відповідність до» МСФЗ, проте оцінити рівень такої «відповідності» надзвичайно складно. Найбільш узагальненою є інформація, яка базується на офіційних звітах РМСБО та дослідженнях, проведених компанією Deloitte Touche Tohmatsu — однієї з «Великої четвірки» всесвітньо відомих аудиторських компаній, які надають аудиторські та консалтингові послуги (табл. 1).

Таблиця 1

ПОШИРЕННЯ МСФЗ У СВІТІ В 2009 РОЦІ

Вимоги щодо використання МСФЗ	Кількість країн	
	Лістингові компанії	Нелістингові компанії
МСФЗ не дозволені до використання	33	39
МСФЗ дозволені до використання	25	42
МСФЗ обов'язкові для деяких компаній	5	26
МСФЗ обов'язкові для всіх компаній	90	25
Фондова біржа відсутня	19	—
Інформація відсутня	—	40
Всього	172	172

Дослідження, результати якого наводяться компанією Deloitte Touche Tohmatsu, базуються на інформації щодо 172 зі 193 країн-держав світу. Отже, на сьогоднішній день МСФЗ дозволені або обов'язкові для лістингових компаній у 120 країнах світу, а за 2003—2009 роки кількість таких країн зросла на 50. Стосовно нелістингових компаній, Deloitte Touche Tohmatsu наводить такі дані: МСФЗ не дозволяються у 39 країнах; дозволяються — 42; дозволяються для деяких компаній — 26; обов'язкові для всіх — 25 країнах [3].

Значну частку серед країн, які повністю перейшли на МСФЗ або ж використовують їх в якості національних стандартів обліку і звітності, займають країни, що розвиваються, країни третього світу та постсоціалістичні країни (Вірменія, Бахрейн, Коста-Ріка, Гватемала, Ямайка, Кувейт, Киргизстан, Непал, Нікарагуа, Сербія, Таджикистан тощо). За останні роки суттєво збільшився перелік країн, які прогнозують впровадити МСФЗ або адаптувати національні стандарти до вимог МСФЗ: Бразилія (2010), Канада

(2011), Китай (в процесі адаптації), Індія (2011), Аргентина (2011), Корея (2011), Японія (2011), Мексика (2012), США (2014) та інші. Важливим в даній ситуації є те, що саме США та Японія, які мають суттєвий вплив на світовий розвиток, погодилися з необхідністю та доцільністю поступового зближення (конвергенції) прийнятих у цих країнах стандартів з МСФЗ.

Разом з тим, суттєвий вплив на розповсюдження МСФЗ у світі мали кроки, які були здійснені в цьому напрямку країнами-членами ЄС та Європейського економічного простору (ЄЕП). Згідно з регламентом 1606/2002, який був затверджений Європарламентом та Радою ЄС в 2002 році, консолідована фінансова звітність лістингових компаній починаючи з січня 2005 року повинна готуватися відповідно до МСФЗ. Країнам-членам ЄС надається право самостійно вирішувати питання щодо обов'язкової вимоги, дозволу або заборони застосування МСФЗ при складанні консолідованої звітності нелістингових компаній та річної звітності лістингових/нелістингових компаній (табл. 2).

Таблиця 2

ВИКОРИСТАННЯ МСФЗ ДЛЯ НЕЛІСТИНГОВИХ КОМПАНІЙ У КРАЇНАХ-ЧЛЕНАХ ЄС У 2009 р.

Вимоги щодо використання МСФЗ		Країни
Дозволено	Для всіх	Фінляндія, Німеччина, Греція, Угорщина, Ісландія, Ірландія, Ліхтенштейн, Мальта, Нідерланди, Норвегія, Великобританія
	Для деяких	Австрія, Бельгія, Болгарія, Греція, Данія, Естонія, Франція, Італія, Литва, Польща, Португалія, Румунія, Іспанія, Швеція
Обов'язково	Для всіх	Кіпр, Словаччина
	Для деяких	Бельгія, Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Польща, Португалія, Румунія, Словенія
Заборонено	Для всіх	—
	Для деяких	Австрія, Бельгія, Греція, Франція, Латвія, Польща, Португалія, Румунія, Іспанія, Швеція

Тобто, обов'язковим є застосування МСФЗ для усіх компаній лише у двох країнах-членах ЄС (Кіпр та Словаччина), обов'язковим для деяких компаній — у 9-ти країнах (це стосується банків, кредитних, фінансових установ та консолідованої звітності), дозволено для всіх — 11-ти країнах; дозволено для деяких — 14-ти

країнах, заборонено для деяких — 10-ти країнах [2; 3]. Не дивлячись на спроби ЄС щодо впровадження МСФЗ та їх конвергенцію з національними стандартами, країни-члени ЄС на даний час використовують їх лише фрагментарно в межах європейського законодавства. Таким чином, за межами гармонізаційних процесів у галузі бухгалтерського обліку в ЄС залишається 3/4 всіх підприємств [1, с. 20].

Наведена інформація свідчить про суттєве поширення МСФЗ та їх поступову конвергенцію з національними стандартами обліку і звітності усіх країн світу, тобто глобалізацію обліку і звітності та створення єдиної мови бізнесу у всесвітніх масштабах.

Література

1. *Голов С. Ф.* Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспектив розвитку: Монографія / С. Ф. Голов. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 522 с.
2. Implementation of the IAS Regulation (1606/2002) in the EU and EEA. — Режим доступу: <http://www.iasplus.com/country/useias.html>
3. Use of IFRSs by Jurisdiction. — Режим доступу: <http://www.iasplus.com/country/useias.html>
4. Worldwide adoption of IFRS. — Режим доступу: http://www.icaew.com/index.cfm/route/154095/icaew_ga/en/Library/Links/Accounting_standards/IAS_IFRS/Worldwide_adoption_of_IFRS.

Мельникова О. В., здобувач
кафедри обліку в кредитних і бюджетних
установах та економічного аналізу, начальник
відділу фінансової звітності та обліку
за міжнародними стандартами,
ВАТ КБ «Хрещатик»

АДАПТАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Вступ. Першочерговим завданням національної внутрішньої та зовнішньої політики України у XXI столітті є входження України до європейського політичного, економічного та правового простору, утвердження її як впливової європейської держави та набуття повноправного членства в Європейському Союзі. Однією з основних передумов вступу України до ЄС є приведення